raadsvoorstel

Agendapunt 2024, nr. X-02
Zaaknummer 2309990
Te behandelen door E.S.F. Schepers-Janssen/ S.G.P. Fleuren

Onderwerp: Kadernota Winterswijkse visie sociaal domein

Aan de raad,

Inleiding
In de Programmabegroting 2024 van de gemeente Winterswijk is het actualiseren van de visie op het sociaal domein als doel opgenomen. De visie moet geactualiseerd worden en aangepast naar de ontwikkelingen in het sociaal domein. De visie is gericht op de Jeugdwet en Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) 2015. Winterswijk heeft in 2014 ter voorbereiding op de transitie in het sociaal domein een visie en beleidskader genaamd ‘De Kracht van Winterswijk’ vastgesteld. In 2018 is met het beleidskader ‘Meedoen in Winterswijk’ de slag gemaakt naar de transformatie van het sociaal domein.

Het opstellen van een nieuwe visie vraagt om een fasegewijze aanpak. De eerste stap in het traject om tot een nieuwe visie te komen, was de evaluatie naar de werking van het sociaal domein in Winterswijk en een startnotitie voor het visietraject. De startnotitie is in juni vastgesteld door de gemeenteraad.
De volgende stap in dit proces is het opstellen van een kadernota, die nu aan u voorligt. De uitgangspunten en leidende principes uit de startnotitie vormen de basis voor de nu voorliggende kadernota. De kadernota wordt vervolgens, na vaststelling door de gemeenteraad, uitgewerkt tot de definitieve visie sociaal domein. De visie helpt bij het opstellen van beleid en het maken van de juiste keuzes voor een sociaal krachtig Winterswijk. Tenslotte wordt de uitvoeringsagenda opgesteld.

In dit raadsvoorstel wordt u voorgesteld de kadernota Winterswijkse visie sociaal domein vast te stellen.

Voorstel
De kadernota Winterswijkse visie sociaal domein vast te stellen.

Relatie met (huidig) beleid
De visie is een vervolg op eerdere visies sociaal domein.

Beoogd(e) effect(en)
Een geactualiseerde Winterswijkse visie op het sociaal domein.

Argumenten
1.1 De kadernota geeft kaders voor de visie sociaal domein
Uw raad heeft in de vergadering van juni 2024 op basis van de uitkomsten van de evaluatie onderstaande uitgangspunten en leidende principes vastgesteld.

Uitgangspunten
Basis op orde
Passend voorzieningenaanbod in de buurt
Inclusieve samenleving
Ketensamenwerking
Eén gezin, één plan, één regisseur

Leidende principes
Bij het opstellen van de visie wordt uitgegaan van de volgende leidende principes:

Buurt, huishouden en inwoner centraal
Eigen kracht en maatwerk
Eenvoudig en overzichtelijk
Vertrouwen
Kwaliteit borgen, zorg inwoner staat centraal

In deze visie wordt eveneens rekening gehouden met ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda Jeugd, deze zet onder meer in op het versterken van de toegang en verschuiving van specialistische zorg naar algemeen toegankelijke voorzieningen en lichte vormen van ondersteuning die door de gemeente zelf worden uitgevoerd.

Op basis van de evaluatie sociaal domein, de gesprekken met stakeholders waar de vastgestelde uitgangspunten en leidende principes de leidraad van de gesprekken waren, de bespreking in het politiek forum van 19 september en relevante ontwikkelingen in het sociaal domein zijn de in juni 2024 vastgestelde uitgangspunten en leidende principes verder uitgewerkt en nader onderbouwd.
Er wordt voorgesteld met twee hoofd- en veranderopgaven te werken. De uitgangspunten en leidende principes zijn in deze opgaven verwerkt. De opgaven zijn apart benoemd, maar staan wel met elkaar in verbinding. Hieronder zijn de hoofd- en veranderopgaven nader omschreven.

Hoofd- en veranderopgaven

1.Zorgen dat de basis op orde is
In Winterswijk zijn we goed op weg richting een sociaal domein waar preventie, normalisatie en een sterke sociale basis centraal staan. Er wordt doorgegaan met de positieve ontwikkelingen en waar nodig wordt ingezet op het verder versterken van het sociaal domein. Hieronder wordt aangegeven waar er nog verbeteringen mogelijk en nodig zijn.

Robuuster en overzichtelijkere maken structuur sociaal domein, samenhang toegang versterken
De ambitie is om de huidige structuur eenvoudiger en overzichtelijker te maken. De samenhang en integraliteit tussen De Post (sociaal team, Wmo) en het ondersteuningsteam (Jeugd) wordt versterkt.
De intake bij De Post is nu al inclusief de intake voor schuldhulpverlening en de Participatiewet. Samen met Fijnder wordt onderzocht hoe het onderdeel Werk en Inkomen nog meer geïntegreerd kan worden in de gemeentelijke toegang.
Het doel is om de inzet op preventie en de sociale basis* te vergroten en meer in te zetten op lichte vormen van hulp en ondersteuning. Dit in samenwerking met onze ketenpartners.

*Met sociale basis bedoelen wij de activiteiten van De Post, zoals het jongeren- en maatschappelijk werk, de inzet van vrijwilligersorganisaties zoals Humanitas, Stichting Present en de Winterswijkse Uitdaging en inloopvoorzieningen zoals de ouderensoos. Maar ook sport- en culturele voorzieningen. Zij vormen samen het netwerk waar elke Winterswijker gebruik van kan maken.

Om het sociaal domein robuuster te maken en te houden is ook het borgen van capaciteit en expertise om de ontwikkelingen in het sociaal domein tot uitvoering te brengen, een belangrijk aandachtspunt

Informatievoorziening verbeteren
De informatievoorziening en monitoring, met name rondom de toegang, moet versterkt worden. Het inzicht in bijvoorbeeld doorverwijzingen naar geïndiceerde voorzieningen is te beperkt. Ook de kennisdeling met partners kan nog versterkt worden. Door meer inzicht te krijgen in aantallen, effecten van beleid en uitvoering, kan er beter gestuurd worden in het sociaal domein.

2. Gerichter inzetten op inwoners met zware problematiek en daarvoor ruimte creëren door nadruk te leggen op eigen kracht en samenkracht.
De inwoner staat centraal. Er wordt gekeken wat de inwoner nodig heeft. Er wordt meer en gerichter maatwerk ingezet voor inwoners die dat het hardst nodig hebben. Om hier ruimte voor de maken wordt er een sterker beroep gedaan op de eigen kracht van inwoners die hun problemen wel zelf, samen met hun omgeving en zo nodig lichte vormen van ondersteuning kunnen oplossen.

Hieronder wordt aangegeven hoe dit gerealiseerd kan worden.

Intergenerationele problematiek aanpakken
Problemen worden soms van generatie op generatie doorgegeven. Door nog meer dan nu in te zetten op het voorkomen en oplossen van intergenerationele multiproblematiek wordt geprobeerd de problemen zoveel mogelijk te beperken.

Regievoering op complexe dossiers
De complexiteit van casussen neemt de laatste jaren toe. Hierdoor stijgen de zorgkosten ook. Bij het behandelen van complexe casussen is een integrale benadering van belang. Om tot een integrale benadering te komen, is de regie op deze dossiers van groot belang. In Winterswijk hanteren we daarom het uitgangspunt: één gezin, één regisseur, één plan voor de casussen. In Winterswijk is procesregie (zorgt ervoor dat de inwoner de hulp krijgt die nodig is) al behoorlijk op orde. De casusregie (coördinatie zorg rondom inwoner en gezin) heeft wel verdere versterking nodig.

Normaliseren
Normaliseren is het minder problematiseren en minder medicaliseren van gedrag. Niet alle zorg of ondersteuning heeft inzet van een tweedelijns (=geïndiceerde, specialistische) voorziening nodig.
Het begrip ‘normaliseren’ kan op verschillende manieren worden ingevuld. Lokaal moet met partners zoals scholen, zorgverleners het gesprek gevoerd worden wat we samen onder normaliseren verstaan. Dit doen we bijvoorbeeld in het kader van de Lokaal Educatieve Agenda waarin onderwijs, kinderopvang en gemeente samenwerken aan gemeenschappelijke doelen waarin rekening wordt gehouden met ieders verantwoordelijkheid. Door in te zetten op normaliseren van problemen is de verwachting dat de instroom naar de tweedelijnsvoorziening afneemt. Daarnaast worden inwoners sneller geholpen.

Beweging richting algemene voorzieningen, inzet van vrijwilligers, samenkracht en hulp dichtbij.
Door een beroep te doen op de eigen kracht van inwoners en hun omgeving kunnen we meer ruimte creëren om inwoners met zware problematieken te helpen. Hierbij hoort een beweging naar algemene voorzieningen, de inzet van vrijwilligers, gebruik maken van samenkracht in de gemeenschap en het lokaal, dichtbij ondervangen van lichte hulpvragen. We willen inwoners zo vroeg mogelijk, zo licht en, waar dat beter is, zo dichtbij mogelijk helpen en investeren in een passend voorzieningenaanbod in de buurt voor iedereen. We kijken hierbij ook naar een wijkgerichte aanpak. Daar waar dat het beste is, organiseren we lokaal rondom de toegang de zorg en hulp. Zo kan snel en makkelijk geschakeld worden tussen toegang, sociale basis, algemene voorzieningen en lichte vormen van begeleiding en ondersteuning.

Relatie met inkoop
Gelijktijdig met het visietraject loopt het regionale inkooptraject om tot een nieuwe inkoop voor Wmo en Jeugdhulp te komen. In november vindt het go/no go moment plaats waarbij de colleges besluiten welke segmenten regionaal ingekocht gaan worden en wordt de inkoopstrategie vastgesteld.
Met de verandering die Winterswijk met de nieuwe visie op het sociaal domein teweeg wil brengen, zit in de kern meer preventie, meer algemene voorzieningen, versterking van de lokale toegang. Dit gaat op termijn leiden naar een andere vraag naar hulp en ondersteuning. Dit betekent dat de basis en toegang op orde moeten zijn en tegelijkertijd moet worden onderzocht welke vormen van hulp en ondersteuning Winterswijk lokaal wil organiseren en welke vorm daarbij past (regionaal inkopen, subsidie, delen van zorg zelf inkopen, onderdelen zelf uitvoeren). Dit onderzoek vormt een onderdeel van de uitvoeringsagenda die in de eerste helft van 2025 nader uitgewerkt zal worden. In het huidige inkooptraject worden daarom uitgangspunten en principes geborgd zijn zodat er in de inkoop flexibiliteit is om af te schalen wanneer Winterswijk zover is om onderdelen van de ondersteuning zelf te bieden (doordat er geen afnameplicht is). Dat biedt ruimte om te veranderen wat nodig is voor Winterswijk en inwoners op een zodanige manier dat de continuïteit van de zorg is gewaarborgd en de nieuwe aanpak goed is voorbereid.

Financiën
De zorg aan inwoners moet geboden blijven worden. In de tussentijd investeren we in het verder versterken van algemene voorzieningen en de nadere samenwerking met onze partners. Wanneer we meer inzetten op algemene voorzieningen kan dit tijdelijk tot hogere kosten leiden. De uitgaven van de lopende zorgvoorzieningen lopen immers nog door. De verwachting is dat deze zullen dalen als er minder een beroep wordt gedaan op tweedelijnszorg.
In het sociaal domein wordt al kostenbewust gewerkt. Dit zal waar nodig versterkt en uitgebreid worden zowel intern als richting onze samenwerkingspartners zodat gemeente en partners gericht kunnen samenwerken aan maatschappelijke opgaven.

Visie en uitvoeringsagenda
Na vaststelling door de gemeenteraad worden de uitgangspunten en leidende principes uit de kadernota nader uitgewerkt in de visie sociaal domein. In deze visie worden de veranderopgaven aangevuld met ambities die worden uitgewerkt in doelen en randvoorwaarden. Nadat de visie door de raad is vastgesteld, volgt er een uitvoeringsagenda.

In deze kadernota staan de Winterswijkse ambities op het gebied van het sociaal domein. Niet alles kan tegelijk opgepakt worden. Eerste voorwaarde is dat de basis op orde is. In de uitvoeringsagenda wordt de planning voor de periode 2025-2030 opgenomen. Bij de planning wordt rekening gehouden met de (financiële en personele) mogelijkheden van de gemeente.

Financiële paragraaf incl. subsidiekansen en financiële risico's
Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
N.v.t.

Aspecten van duurzaamheid
N.v.t.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
Er is met diverse stakeholders gesproken over ambities en doelen, waarden en uitgangspunten. Met culturele instellingen is in het voorjaar gesproken in het kader van de nieuwe visie op cultuur. Met sportverenigingen is eveneens gesproken in het kader van bezuinigingen op sport. In deze gesprekken is ook de verbinding gelegd met wat cultuur, sport en sociaal domein voor elkaar kunnen betekenen. De input van deze gesprekken is, voor zover relevant, eveneens in de kadernota verwerkt.

Relatie met andere besluitvorming/andere projecten
Het inkooptraject Jeugd en Wmo.

Vervolgprocedure/evaluatie
Het streven is om de Winterswijkse visie sociaal domein op 30 januari 2025 ter vaststelling aan de raad aan te bieden. Een overzicht van de planning is als bijlage bijgevoegd. Na vaststelling van de visie volgt de uitvoeringsagenda. De planning hiervan wordt bij de start van dat proces opgesteld.

Winterswijk, 7 oktober 2024
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris, de burgemeester,

B. Freriks-ten Hagen B.J.J. Bengevoord